

Nr 403.

Av herr **Boman m. fl.**, *angående utredning om höjning av folkpensionerna.*

Erfarenheten har visat, att de i vårt land utgående folkpensionerna icke äro tillräckliga, i det att de ej möjliggöra en försörjning ens på en ytterst knapp standard. Det är därför nödvändigt, att man vid planeringen av den framtida socialpolitiken tager sikte på en höjning såväl av grundpensionen som av tilläggspensionen, givetvis med beaktande av de statsfinansiella förutsättningarna.

Vad tilläggspensionen beträffar, framstår för övrigt den stora skillnaden mellan de i städer och samhällen utgående beloppen å ena sidan och de på landsbygden utgående beloppen å andra sidan såsom alltför stor och innebärande en orättvisa till landsbygdens nackdel. En betydande utjämning av levnadskostnaderna mellan stad och land har nämligen ägt rum under det senaste årtiondet, och den synes alltjämt pågå. Enligt en av professor Erik Lindahl och licentiaten Lars Lemne nyligen utförd undersökning utgjorde skillnaden i levnadskostnader, exklusive skatter, för industriarbetare på landsbygd och i stad år 1941 endast 7 procent. Både enligt denna utredning och enligt socialstyrelsens dyrortsundersökning, som innehåller jämförelser mellan åren 1934 och 1941, har olikheten i levnadskostnader i väsentlig mån utjämnats. Under sådana omständigheter synes det vara angeläget, att en utredning snarast möjligt göres rörande en anpassning uppåt av de på landsbygden utgående tilläggspensionerna, så att dessa bringas i bättre överensstämmelse med de nuvarande faktiska levnadskostnaderna. Att många gamla på landsbygden f. n. få nöja sig med bostäder av undermålig beskaffenhet, vilka äro relativt billiga, kan nämligen ej utgöra tillräckligt skäl för ett bibehållande av nuvarande låga tilläggspensioner på landsbygden.

Vad grundpensionerna beträffar, så förefaller tiden vara inne för en allvarlig prövning av en ej oväsentlig stegring av pensionsavgifterna. De nuvarande relativt låga beloppen fastställdes under en tid av ett högre penningvärde än det nuvarande, och befolkningens inkomster voro då vida lägre än för närvarande. Emellertid finns det alltjämt familjer med mycket små inkomster, för vilka höjda pensionsavgifter skulle kännas som en tung belastning. Det finns därför skäl att undersöka, hur den tanken skulle kunna praktiskt utformas, att en del människor, som ej nå upp till viss taxerad inkomst, erlægga lägre avgifter utan att därför erhålla lägre pension. Deras inbetalningar skulle alltså kompletteras genom bidrag från statskassan. För familjer, som äro barnrika och av denna anledning få en låg taxerad inkomst, skulle detta innebära, att samhället — erkännande dessa familjers insatser för barnens uppfostran och utbildning och deras därav följande

minskade förmåga att sörja för egen pensionering — bidroge till pensioneringen. De sålunda höjda grundpensionerna till fäder och mödrar med många barn skulle utgå utan de inskränkande förutsättningar, som gälla för tilläggs-pensionerna.

Genom allmänna åtgärder kan emellertid av statsfinansiella skäl under de närmaste åren tyvärr icke en fullt tillfredsställande folkpensionering ordnas. Det är därför betydelsefullt, att möjligheterna till en höjning av pensionsbeloppen genom frivilliga inbetalningar av högre avgifter än de stadgade utnyttjas i större omfattning än f. n. sker. Frågan på vad sätt staten skall kunna mer än enligt nuvarande system medverka till en utveckling i denna riktning bör därför upptagas till undersökning.

Även en annan möjlighet till höjning av pensionerna förtjänar beaktande. Många människor äro vid pensionsålderns inträde allttjämt mer eller mindre arbetsföra och i stånd att skaffa sig en ej oväsentlig arbetsinkomst. Mycket talar för att de då borde ha möjlighet att frivilligt uppskjuta den tidpunkt, då grundpensionen börjar löpa, och i så fall borde personer, som — om de slutade arbeta eller åtnjöte endast en ringa arbetsinkomst — skulle vara berättigade till tilläggs-pension, kunna beredas tillfälle att erhålla en något höjd sådan tilläggs-pension, ifall de genom arbete uppskjuta dagen, då den börjar utbetalas. Även om sistnämnda anordning torde vara ganska svår att organisera på ett praktiskt och hållbart sätt, synes den förtjäna övervägande. I och för sig är det ett samhällsintresse och i regel till fördel för de gamla, att deras arbetsförmåga blir utnyttjad. Kan det dessutom medföra att folkpensionerna bliva större, när de verkligen behövas, så är detta en ytterligare fördel. Av samma hänsyn till arbetsförmågans utnyttjande är det skäl att överväga en höjning av den vid beräkning av tilläggs-pensionen avdragsfria arbetsinkomsten, så att den senare uppgår till samma belopp som övriga privilegierade inkomster.

Med hänvisning till det ovan anförda få vi härmed hemställa,

att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville uppdraga åt socialvårds-kommittén att snarast möjligt utreda frågan om en höjning av folkpensionerna med beaktande av ovan anförda synpunkter och därvid särskilt taga i betraktande behovet av en anpassning uppåt av de å landsbygden utgående tilläggs-pensionerna.

Stockholm den 23 januari 1944.

<i>Rudolf Boman.</i>	<i>O. E. Sandberg.</i>	<i>Aug. Danielsson.</i>
<i>Wald. Svensson.</i>	<i>Gottfrid Fröderberg.</i>	<i>O. Malmborg.</i>
<i>And. Stjärne.</i>	<i>Pehr A. Johnsson</i> i Kastanjegården.	<i>Andreas Nilsson</i> i Norrlångträsk.
<i>Carl Björling.</i>	<i>Axel Nilsson</i> i Sandviken.	